

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta – Katedra psychologie
Celetná 20, Praha 1

Posudek oponenta na diplomovou práci

Název práce: Sebepoškození u dospívajících s traumatickým zážitkem

Autorka: Bc. Lucie Fantová

Oponent: doc. Jiří Mudrák, PhD.
Katedra psychologie
Filozofická fakulta UK

PŘÍNOS TÉMATU diplomové práce je jednoznačný. Autorka se v práci věnuje analýze anamnéz sebepoškození u (převážně) klientek Dětského krizového centra a přináší tak důležitý vhled do forem, průběhu, možných příčin sebepoškození a také zdrojů resilience dospívajících, u nichž se sebepoškození objevuje. Jako další přínos vidím specifické zaměření práce na sebepoškození u dospívajících s traumatickou zkušeností. Zaměření na takto specifickou skupinu odpovídá zvolenému kvalitativnímu designu a napomáhá využitelnosti výsledků, neboť to umožňuje nahlédnout tuto skupinu dospívajících ve větším detailu.

CÍLEM PRÁCE je „zmapovat charakteristiky sebepoškození včetně jeho významu a vývoje v čase u dospívajících s traumatickým zážitkem v anamnéze.“ V první části práce autorka předkládá rozsáhlé a velmi kvalitně zpracované review problematiky traumatu a sebepoškození v kontextu dospívání. V druhé části autorka představuje kvalitativní studii 20 dospívajících klientů Dětského krizového centra, přičemž zdrojem dat jsou jejich anonymizované spisové dokumentace.

FORMÁLNÍ STRÁNKA práce zcela odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce. Práce se opírá o rozsáhlé review literatury zabývající se problematikou dospívání, sebepoškození a traumatu, přičemž se jedná v naprosté většině o anglické zdroje z posledních let. Práce je srozumitelně členěna do čtyř teoretických kapitol pokrývajících základní témata práce (dospívání, trauma, sebepoškození, resilience), na které navazuje výzkumná část, která jasně popisuje výzkumný problém a design výzkumu. Následně jsou prezentovány výsledky, nejprve formou krátkých kazuistik a následně shrnujících analýz. Výsledky jsou dále diskutovány včetně implikací a limitů výzkumu a možného dalšího směřování. Ve srovnání s kvalitou ostatních částí bych v diskusi ocenil ještě podrobnější a hlubší zamyšlení nad možnými teoretickými a praktickými implikacemi výzkumných zjištění. Z hlediska formálního zpracování oceňuji také stylistiku práce. Je patrné, že se diplomantka o téma práce zajímá, jasně o něm uvažuje a je schopna své myšlenky čtivě a srozumitelně přenést do psané podoby.

TEORETICKÁ ČÁST práce je zpracována velmi kvalitně, autorka se opírá o velké množství kvalitních zdrojů, které jasně a přehledně zpracovává do vyčerpávajícího přehledu. Text má v teoretické části dobrý flow, myšlenky dobře navazují a rozvíjí hlavní téma kapitoly. Oceňuji také komplexní uchopení tématu, kdy autorka dobře zvažuje různé aspekty studované problematiky a zamýšlí se nad nimi z psychologické, sociální a neurobiologické perspektivy. V této části nemám, co bych vytknul, teoretickou část vidím jako velmi kvalitní představení tématu, které by obstálo i jako samostatná publikace.

EMPIRICKÁ ČÁST je také kvalitně zpracovaná a přináší zajímavá a relevantní zjištění. Autorka vhodně zvolila kvalitativní přístup inspirovaný zakotvenou teorií, který jí umožňuje nabídnout hlubší vhled do zkušenosti klientů Dětského krizového centra, který je z principu obtížně dosažitelný. Autorka dobře představuje svůj výzkumný problém a jasně formuluje výzkumné otázky a představuje design výzkumu. Výsledky jsou prezentovány formou kazuistik a souhrnných analýz, ve kterých autorka postupně představuje odpověď na jednotlivé výzkumné otázky. Výzkum je podle mého názoru velmi zdařilý - nabízí detailní vhled do anamnézy dospívajících s historií traumatu a sebepoškození, což může být přínosné pro studenty i odborníky z pomáhajících profesí pracující s populací dospívajících. Také výzkumná část by tak z mého pohledu mohla být publikována v některém z českých odborných časopisů. Jak jsem uvedl výše, jako jedinou slabší stránku práce vidím diskusi – ta mohla být podrobnější a více zjištěné výsledky vztáhnout k výzkumům představeným v teoretické části práce. Cílem zakotvené teorie by měla být formulace teorie týkající se zkoumaného jevu založená na zpracovávaných datech – formulace takovéto teorie mohla tvořit rámec diskuse, což by umožnilo také podrobnější srovnání se výzkumy představenými v teoretické části.

SOUHRNEM mohu říci, že se jedná z mého pohledu o velmi kvalitní práci, která představuje přínos jak v podrobném review představeném v teoretické části, tak v kvalitně zpracovaném výzkumu. Pozitivně hodnotím také zaujetí diplomantky, které je patrné v pečlivosti zpracování práce. Domnívám se, že představené výsledky by mohly (a možná měly) být publikovány v některém relevantním českém časopise, neboť jejich přínos je nesporný.

U obhajoby by mohly být diskutovány následující otázky:

- 1) Jakým způsobem by bylo možno na tuto studii navázat dalším výzkumem?
- 2) Co vnímáte jako hlavní praktické implikace výsledků výzkumu?
- 3) Jak by mohla vypadat „zakotvená teorie“ sebepoškození u dospívajících s traumatickým zážitkem vycházející z výsledků této studie?

Předloženou práci **hodnotím jako výbornou a doporučuji ji k obhajobě.**

V Praze, 21. 8. 2021

 doc. Jiří Mudrák, PhD.